

Verslag Presentatie Portfolio Energiezuinige Stedenbouw

Presentatie van: "Portfolio energiezuinige stedenbouw"

Bij: Jaarcongres BNSP (Bond voor Nederlandse Stedenbouwkundige en Planologen), MUAD, Utrecht, "Leden aan het werk"

d.d. 2 november 2011

door: Michiel Brouwer, [MBDSO](#)

Het Portfolio Energiezuinige stedenbouw is door Agentschap NL samengesteld voor het ministerie van Binnelandse zaken. Doel was om stedenbouwkundige ontwerpers en planners te laten zien wat zij op stedenbouwkundig niveau kunnen doen aan energiebesparing en – opwekking. Tien voorbeelden dienen als inspiratie.

De beste plek om deze publicatie te lanceren is tussen de stedenbouwkundigen op het Jaarcongres van de BNSP, de bond voor Nederlandse Stedenbouwkundigen en Planologen. Tijdens een van de deelsessies is het portfolio door samensteller Michiel Brouwer toegelicht. Tevens kregen alle deelnemers van het congres een usb-stick met de digitale portfolio.

De deelsessie stond in het teken van "Systeembenaderingen voor de stad." Deelnemers bespraken twee onderwerpen: energiesystemen (Michiel Brouwer) en de stad als levend systeem (Elma van Beek).

De presentatie over het portfolio was geconcentreerd rond vier thema's, die voor stedenbouwkundigen belangrijk zijn voor de planning:

1. Welk effect heeft 'energie' op de stedenbouwkundige structuur?
De voorbeelden laten wijken zien waar dat duidelijk effect heeft gehad (bijv. Stad van de Zon, Heerhugowaard) maar ook wijken waar het geen effect heeft gehad (bijv. Mijnwaterenergie, Heerlen).
2. Is 'energie' onderdeel van een integraal duurzaam plan?
Nee, soms wordt energie als een sectoraal doel in een wijk toegepast (Hoogeland,

Naaldwijk). Een integrale aanpak is bijvoorbeeld toegepast in EVA-Lanxmeer, Culemborg.

3. Van 'boven af' of 'van onder op'?

Dat verschilt, vooral voor de toegepaste technieken. Een bijzonder voorbeeld is Almere, waar beide tegelijk voorkomen: een hoogrendement stadsverwarmingsnet levert warmte aan individueel ontworpen woningen met ieder zijn eigen energie-oplossing.

4. Energiebesparing in nieuwbouw en bestaande bouw.

Veel van de voorbeeldlocaties liggen binnen bestaand stedelijk gebied. Daar ligt ook de grootste energiewinst. In Merwe-Vierhavens in Rotterdam gaat het om nieuwbouw bij de transformatie van een binnenstedelijk havengebied. In Amsterdam laat 'Koningsvrouwen van Landlust' zien dat ook energie-opwekking in grootschalige renovatie mogelijk is.

De conclusie na deze tien voorbeelden is, dat bij energiebesparing en opwekking het niet meer de vraag is of het moet, maar hoe het moet. En als het niet gebeurt, dat vooral komt door onwetendheid. De technieken zijn er.

Het verhaal werd goed ontvangen. Uit de reacties op de presentatie vallen drie opmerkingen op:

1. "Is dit nou 'the state of the art?', (is er niets meer dan dit) "

Ja, dat is het. Er zijn natuurlijk heel veel projecten in Nederland waar ook aan de energieopgave wordt gewerkt. Maar deze zijn of nog niet zichtbaar is, of ze lijken op de beschreven voorbeelden. Deze tien projecten vormen een representatieve doorsnede.

2. "Tsja, al die aandacht voor energie.. Is dat niet wat kortzichtig. Begaan we niet een fout door onze stedenbouw zo af te stemmen op dat thema. In 2080 is het toch geen issue meer, dan hebben we genoeg duurzame energie, dat halen we dan uit de ruimte?"

Interessante vraag, want het verlegt de scope van 2040 naar 2090. Stedelijke structuren bestaan vele eeuwen. Dus een nieuwe structuur moet geen problemen voor de toekomst in zich herbergen. Gezien de effecten die 'energiezuinig bouwen' heeft op de stedelijke structuur, verwacht Michiel Brouwer geen problemen.

3. "Moet de nadruk niet veel meer op de kwaliteit van de omgeving en de stedenbouwkundige structuur komen te liggen, dan op zo'n sectoraal thema als energie? Bij de aanleg van de grachtengordel van Amsterdam heeft toch ook niemand zich bekommerd om het energiegebruik, en toch is dat een heel duurzaam plan."

De aandacht voor kwaliteit is absoluut belangrijk. Maar voor de grachtengordel hebben we wel heel Holland moeten afgraven om turf te winnen. Het een sluit het andere niet uit.

De gehele presentatie is te vinden op internet: http://prezi.com/2jdnb_d-yzyx/portfolio/

Meer foto's van het Jaarcongres BNSP: <http://www.bnsp.nl/2011/11/08/fotos-bnsp-congres-2011/>